

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 26CoCsp/2/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6122427910
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Jančíková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:6122427910.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Jančíkovej a členov senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a JUDr. Mareka Kohúta v spore žalobcu: 365.bank, a. s., so sídlom Dvořákovo nábrežie 4, 811 02 Bratislava, IČO: 31 340 890, zastúpený: Advokátska kancelária RELEVANS s. r. o., so sídlom Dvořákovo nábrežie 8A, 811 02 Bratislava, IČO: 47 232 471 proti žalovanej: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. XX, XXX XX E., zastúpená: Mgr. Matúš Macko, advokát, so sídlom ul. Karpatská 804/10, 089 01 Svidník, o zaplatenie sumy 3.955,33 eur s príslušenstvom, o odvolaní strán sporu proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č. k. SK-1Csp/70/2022-57 zo dňa 28.06.2023 takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok a v rozsahu zrušenia v r a c i a vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bardejov (ďalej len ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. SK-1Csp/70/2022-57 zo dňa 28.06.2023 v I. výroku zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi istinu 2 363,69 eur, s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z dlžnej sumy od 09.09.2021 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku, v II. výroku v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a v III. výroku žiadnej zo strán sporu nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Žalobu žalobca odôvodnil tým, že na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere poskytol žalovanej peňažné prostriedky v sume a žalovaná sa zaviazala vrátiť žalobcovi istinu a zaplatiť mu úroky, poplatky a iné peňažné plnenia podľa zmluvných dokumentov. Keďže žalovaná neplnila úver riadne a včas, žalobca v zmysle ustanovenia § 565 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v spojení s ustanovením § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka upozornil žalovanú na možné vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru a nakoľko žalovaná na upozornenie nereagovala, vyhlásil dňa 08.09.2021 úver za predčasne splatný. Po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru žalovaná dlžnú sumu z úveru neuhradila, a to ani len čiastočne.

3. Žalovaná sa v konaní bránila potrebou skúmať neprijateľné zmluvné podmienky v spotrebiteľskej zmluve, pričom za takú považovala poplatky za upomienku a započítavanie platieb a tiež uviedla názor, že zmluva o spotrebiteľskom úvere sa má považovať za bezúročnú a bez poplatkov, keďže neobsahuje náležitosti podľa ust. § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z..

4. Žalobca s argumentáciou žalovanej nesúhlasil, dojednania o poplatkoch za upomienky a započítavanie platieb nepovažoval za neprijateľné zmluvné podmienky, keďže žalovaná svojim podpisom súhlasila so znením spotrebiteľskej zmluvy. Tiež žalobca poukázal, že žalovaná hoci namietala, že zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa ust. § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z., ďalej však neuviedla, ktoré konkrétne náležitosti zmluva neobsahuje.

5. Súd prvej inštancie nariadil pojednávanie na deň 28.6.2023, pričom obe strany sporu ospravedlnili svoju neúčast' a súhlasil s konaním v ich neprítomnosti. Žalovaná vo svojom podaní ešte dodala, že žalobca nijako nepreukázal, že pri poskytovaní úveru postupoval s odbornou starostlivosťou podľa

príslušných ustanovení zákona č. 129/2010 Z. z. čo má za následok, že žalobca nemohol vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru a úver je bezúročný a bez poplatkov podľa ust. § 11 ods. 2 uvedeného zákona.

6. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie predloženými listinnými dôkazmi a zistil, že na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere lepšia splátka č. 1747880759 zo dňa 16.06.2017 žalobca poskytol žalovanej úver vo výške 6.100,- eur, ktorý sa žalovaná zaviazala splácať v 96 splátkach vo výške 84,61 eur s termínom konečnej splatnosti 10.06.2025 pri úrokovej sadzbe 7,50 % ročne, RPMN vo výške 7,80 % a priemernej RPMN vo výške 9,81 %, pričom splatnosť splátky bola určená na 10. deň v mesiaci. Z aktuálneho stavu úveru vyplynulo, že žalovaná doposiaľ zaplatila sumu 3.736,31 eur. Listom zo dňa 08.09.2021 žalobca vyhlásil predčasnú splatnosť úveru ku dňu 08.09.2021 a dlžnú sumu vyčíslil na 4.088,52 eur.

7. Na zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval ust. § § 52 ods. 1 až ods. 4, § 53 ods. 1, ods. 5, § 54, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 3 ods.1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., § 1 ods. 2, § 7 ods. 1, § 9 ods. 1 a ods. 2, § 11 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a ust. § 215 ods.1 a § 290 CSP.

8. Právny vzťah strán sporu súd prvej inštancie posúdil podľa noriem spotrebiteľského práva, a to podľa osobitného právneho predpisu zákona o spotrebiteľských úveroch a všeobecného právneho predpisu Občianskeho zákonníka. Žalobu považoval súd prvej inštancie za čiastočne dôvodnú, a to v časti zaplataenia istiny vo výške 2 363,69 eur ako rozdielu medzi poskytnutou sumou úveru vo výške 6 100,- eur a vrátenou sumou 3 736,31 eur s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne z dlžnej sumy od 09.09.2021 do zaplataenia, pretože úver považoval za bezúročný a bez poplatkov s poukazom na § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch. Zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a ďalších listín, ktoré predložil žalobca súdu prvej inštancie nevyplývalo, aby akýmkoľvek spôsobom zisťoval údaje o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa a neprihliadal na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

9. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP podľa pomeru jej úspechu vo veci a keďže zistil pomer úspechu v rozsahu 50 % na strane žalobcu a aj na strane žalovanej, súd prvej inštancie žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania nepriznal.

10. Proti II. a III. výroku rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca odvolanie z dôvodu, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam [odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP], vec nesprávne právne posúdil [odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP], a nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP].

11. Žalobca v odvolaní poukázal, že je zákonom regulovaný subjekt - banka, ktorá je povinná správať sa obozretné, preto nie je možné, aby poskytol peňažné prostriedky bez riadneho skúmania bonity. Tvrdenie súdu prvej inštancie, že nebola skúmaná bonita žalovanej a tým dodržané konanie s odbornou starostlivosťou zo strany žalobcu, je zavádzajúce, nakoľko tak ako u každého klienta aj u žalovanej bola skúmaná bonita výpisom z úverového registra (SRBI), ako aj dokladov o príjme. Podľa žalobcu žalobný návrh obsahoval všetky potrebné skutočnosti pre uplatnenie samotného nároku, pričom otázka konania s odbornou starostlivosťou nemusí byť z pohľadu žalobcu imanentnou súčasťou či už samotnej zmluvy o úvere resp. žalobného návrhu. Ak mal teda súd prvej inštancie za to, že návrh obsahuje nedostatočné informácie týkajúce sa uplatneného nároku, mal povinnosť žalobcu na túto skutočnosť upozorniť a vyzvať ho na odstránenie nedostatkov podania. Podľa žalobcu súd prvej inštancie porušil právo žalobcu na spravodlivý proces, keďže žalovaná nenamietala tvrdenia týkajúce sa skúmania bonity klienta a žiadne dôkazy na objasnenie otázky skúmania bonity nevykonal.

12. Právne závery súdu prvej inštancie považuje žalobca za zjavne arbitrárne a prekvapivé, v dôsledku čoho neudržateľne zasahujú do jeho základného práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivý proces a práva vlastníť majetok. Ak súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku nezohľadnil tieto východiská, potom jeho prístup nemožno hodnotiť inak, ako tendenčný. Žalobca v tejto súvislosti poukázal na ustálenú súdnu prax, kedy v obdobných prípadoch pri rovnakom procesnom postupe súdu, odvolacie

súdy vyhoveľi odvolaniu žalobcu ide napr. o rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8CoCsp/19/2021 zo dňa 30.06.2021, rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15CoCsp/10/2021 zo dňa 26.05.2021 alebo rozhodnutie Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 8CoCsp/41/2022 zo dňa 30.09.2022.

13. Žalobca odvolaciemu súdu navrhol, aby podľa ust. § 389 CSP zrušil rozhodnutie v napadnutej časti a vrátil vec na nové prejednanie súdu prvej inštancie, alebo aby odvolací súd podľa § 388 CSP zmenil rozhodnutie v napadnutej časti tak, že žalobe v plnom rozsahu vyhovie a zaviazže žalovanú na náhradu trov aj odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

14. Proti I. výroku rozsudku podala odvolanie žalovaná z dôvodu nesprávnych skutkových zistení a z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie. Žalovaná nenamietla výšku sumy, na zaplatenie ktorej bola zaviazaná, ale namietla to, že túto sumu má zaplatiť do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Ďalej poukázala na ust. § 11 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoSÚ“), pričom podľa žalovanej je potrebné pozeráť na rozlišovanie „základného“ a „kvalifikovaného“, resp. hrubého porušenia povinností dodávateľom tak, že vo väčšom je obsiahnuté menšie a teda pri hrubom porušení povinností vyplývajúcich veriteľovi z § 7 ods. 1 ZoSÚ prichádza okrem sankcie nemožnosti vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru aj sankcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. V prípade, že by ňou uvedené nemalo platiť, mohli by nastať životné situácie, kedy hrubé porušenie povinností zo strany veriteľa mohli spôsobiť väčšiu ujmu na strane spotrebiteľa ako na strane toho, voči komu by mala táto sankcia pôsobiť odradzujúco a preventívne, t. j. na strane veriteľa. Veriteľ, ktorý hrubo poruší povinnosti vyplývajúce mu z § 7 ods. 1 ZoSÚ by síce nemohol od spotrebiteľa požadovať úroky a poplatky z úveru, ktorý mu poskytol (ale nemal poskytnúť), avšak mohol by od spotrebiteľa jednorazovo požadovať zaplatenie istiny poskytnutého úveru rádom v tisícoch eur, ktoré spotrebiteľ nebol schopný splatiť ani v splátkach, keďže jeho finančná situácia mu to nedovoľovala a veriteľ, ktorý by nezanedbal povinnosť s odbornou starostlivosťou posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver by to vedel a žiaden úver by takémuto spotrebiteľovi neposkytol, keďže v konečnom dôsledku by ho to mohlo poškodiť. Žalovaná je preto toho názoru, že v prípade hrubého porušenia povinností veriteľa podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ tento nemôže požadovať jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru a navyiac nemá nárok ani na úroky a poplatky spojené s týmto úverom. Žalovaná preto navrhla, aby dlžnú sumu mohla splácať v mesačných splátkach vo výške mesačnej splátky podľa Zmluvy o spotrebiteľskom úvere lepšia splátka č. 1747880759, pričom dala do pozornosti skutočnosť, že jej finančná situácia je v súčasnosti nepriaznivá, čo preukazujem rozhodnutím Centra právnej pomoci sp. zn. KaSK/19998/2022, zo 14.10.2022, kde Centrum konštatuje stav materiálnej núdze.

15. Vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej žalobca uviedol, že s výkladom ustanovenia §11ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. podľa žalovanej nemožno súhlasiť. Uvedené ustanovenie podľa žalobcu jasne rozlišuje medzi nespĺnením si povinnosti vôbec teda nekonaním s odbornou starostlivosťou a konaním, t. j. skúmaním platobnej schopnosti, ale nepostačujúcim spôsobom. Ak by aj zákonodarca mal v úmysle sankcionovať nespĺnenie alebo porušenie povinnosti formou sankcií, medzi ktorými má byť hierarchický vzťah, stále vzniká otázka, či je na mieste požadovať pri ukladaní sankcií analógiu asperačnej zásady. Napokon z dikcie ustanovenia nie je logický záver, že nespĺnenie povinnosti, t. j. nekonanie s odbornou starostlivosťou je menším porušením ako konanie s odbornou starostlivosťou bez údajov, či bez prihľadnutia na údaje. Žalobca dal do pozornosti, že ustanovenie odkazuje síce na povinnosť vyjadrenú v konkrétnom ustanovení, t. j. § 7 ods. 1, tu však ide o všeobecné vyjadrenie povinnosti, ktoré zákonodarca rozoberá na drobné v ďalších odsekoch, preto je zjavné, že povinnosť konania s odbornou starostlivosťou predstavuje komplex úkonov veriteľa od žiadosti spotrebiteľa o úver až do uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, pričom postup týchto úkonov sa líši v závislosti od okolností a najmä účelu žiadaného úveru. Žalovaná napokon namietla skutočnosti v odvolaní, ktoré objektívne mohla namietáť aj pred súdom prvej inštancie až do skončenia dokazovania, pretože vzhľadom k jej zastúpeniu v konaní advokátom nemožno priznať žalovanej všetky privilégia slabšej strany podľa § 296 Civilného sporového poriadku. S poukazom na obsah odvolania žalobca poprel, že by vpred poskytnutím úveru porušil zákonnú povinnosť a nekonal s odbornou starostlivosťou a je presvedčený, že záver súdu prvej inštancie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti nie je podložený správnym procesným postupom, nakoľko súd prvej inštancie bez ďalšieho rozhodol o porušení, pričom tieto skutočnosti sú doposiaľ sporné a nepreukázané.

16. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolania boli podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolania strán sporu sú dôvodné.

17. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným porušením práva na spravodlivý proces, nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne a v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (pozri rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 78/05).

18. Z odvolania žalobcu vyplýva, že tento namieta nesprávne skutkové zistenia a následne nesprávne právne posúdenie zistení týkajúcich sa posúdenia splnenia svojej povinnosti posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, najmä čo sa týka aplikácie ust. § 7 a § 11 zákona o spotrebiteľských úveroch, nakoľko súd prvej inštancie ani len nevykonal dokazovanie v tomto smere, čím zároveň porušil právo žalobcu na spravodlivý proces. Žalovaná namieta nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci.

19. K posúdeniu odvolacej námietky týkajúcej sa nesprávneho postupu súdu spôsobujúceho porušenie práva odvolateľa na spravodlivý proces ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP odvolací súd uvádza, že medzi zložky práva na spravodlivý proces (right to fair trial) možno zaradiť predovšetkým právo na prístup k súdu, právo na súd zriadený zákonom, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle, právo na vyporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami v konaní zo strany súdu, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, právo na preskúmanie rozhodnutia. Porušenie ktoréhokoľvek čiastkového práva strany sporu postupom súdu síce predstavuje pochybenie súdu, avšak o naplnenie odvolacieho dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) pôjde iba vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci realizáciu práv strany sporu, dosiahne určitú intenzitu, ktorá odôvodní záver o tom, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé. Konkrétne pochybenie súdu preto musí byť hodnotené v kontexte celého konania. Žalobca k uvedenému odvolaciemu dôvodu uviedol, že spotrebiteľský úver posúdil súd prvej inštancie ako bezúročný a bez poplatkov podľa ust. § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch bez toho, aby žalovaná uvedené namietať a bez toho, aby žalobca mal príležitosť sa k uvedenej otázke relevantne vyjadriť. Uvedené teda súvisí tiež s nesprávnym zisteným skutkovým stavom a nesprávnym právnym posúdením veci.

20. Čo sa týka námietky, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, odvolací súd uvádza, že nielen súdnou praxou, ale aj teóriou práva je ustálené, že dokazovanie v súdnom spore prebieha vo viacerých fázach - od navrhnutia dôkazu, cez jeho zabezpečenie, vykonanie a následné vyhodnotenie. Kým navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou strán sporu, len súd rozhodne, ktorý z označených a navrhnutých dôkazov vykoná. Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci všeobecného súdu korigovať návrhy strán sporu na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. Ak však súd odmietne vykonať určitý účastníkom navrhovaný dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy. (pozri nález Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 350/08 zo dňa 30.09.2010)

21. Čo sa týka hodnotenia dôkazov Civilný sporový poriadok upravuje zásadu voľného hodnotenia dôkazov v § 191 ods. 1, v zmysle ktorej dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Voľné hodnotenie dôkazov súdom neznamená ľubovôľu hodnotenia, ale dôkazy hodnotí z hľadiska jeho dôležitosti, zákonnosti a pravdivosti. K nesprávnym skutkovým zisteniam

z vykonaných dôkazov súd dospeje nesprávnym vyhodnotením dôležitosti alebo pravdivosti dôkazov, alebo porušením pravidiel formálnej logiky.

22. Čo sa týka nesprávneho právneho posúdenia veci, odvolací súd poukazuje, že právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav; je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

23. V zhode so súdom prvej inštancie, ani odvolací súd v predmetnej veci nemal pochybnosti o tom, že vzťah medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou je vzťahom spotrebiteľským, pretože uzatvorená Zmluva o spotrebiteľskom úvere je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, kde právny predchodca žalobcu - banka vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalovaná je spotrebiteľom, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Odvolací súd na tomto mieste ešte zdôrazňuje, že základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že tieto sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny, pričom aj predmetná zmluva túto charakteristiku spĺňa.

24. Vzhľadom na námietky strán sporu v odvolacom konaní, je v prvom rade posúdiť, či súd prvej inštancie postupoval v konaní správne pri hodnotení dôkazov, čo sa týka posúdenia splnenia povinnosti žalobcu podľa ust. § 7 zákona o spotrebiteľských úveroch.

25. Podľa ust. § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch účinného od 10.06.2013 veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

26. Podľa ust. § 7 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch účinného od 10.06.2013 spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje potrebné na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver; tým nie je dotknuté právo veriteľa využívať informácie o spotrebiteľovi z príslušnej databázy za podmienok ustanovených osobitným zákonom

27. Podľa ust. § 7 ods. 15 zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzatvorenia zmluvy medzi stranami sporu, veriteľ je povinný postupovať pri poskytovaní spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere obozretné a ponúkať a poskytovať spotrebiteľské úvery

a) spôsobom, ktorý nepoškodzuje spotrebiteľov, a
b) s odbornou starostlivosťou; vynaloženie odbornej starostlivosti je veriteľ povinný hodnoverne preukázať.

28. Podľa ust. § 7 ods. 16 zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzatvorenia zmluvy medzi stranami sporu, vynaložením odbornej starostlivosti sa rozumie najmä to, že veriteľ

a) poskytne spotrebiteľovi informácie pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 4 a 5,
b) posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s ohľadom na získané informácie o spotrebiteľovi;

ak je veriteľom veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky, posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver najmä s ohľadom na údaje získané z jedného alebo viacerých registrov, do ktorých poskytujú údaje veriteľa, ktorých počet sa rovná aspoň dvojtretinovej väčšine veriteľov, ktorými sú veriteľa podľa § 20 ods. 1 písm. a), ktorí sú zverejnení v zozname veriteľov podľa § 8a, banky, zahraničné banky a pobočky zahraničných bánk, v čase posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

29. Vzhľadom na dôležitosť cieľa ochrany spotrebiteľov, ktorý je nerozlučne spojený s povinnosťou veriteľa preveriť úverovú bonitu dlžníka, sa aj Súdny dvor EÚ uvedeným zaoberal (pozri v tomto zmysle

rozsudok z 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, body 52 a 53). Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je pritom kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru. Pri posudzovaní budúcej schopnosti spotrebiteľa splácať úver sa vychádza z existujúceho stavu a prezumpcie jeho zachovania do budúcnosti. Nejde však pritom o získanie stopercentnej istoty, že úver bude v budúcnosti splatený, pretože nie je napr. možné s istotou vylúčiť, že spotrebiteľ dostane výpoveď z pracovného pomeru, dlhodobu ochorenie a pod. Z uvedeného je zrejmé, že cieľom zákonodarcu bolo efektívne zamedziť predlžovaniu spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní svoje záväzky riadne splácať.

30. Z textu zákona o spotrebiteľskom úvere vyplýva, že informácie pre rozhodnutie dodávateľa o tom, či zmluvu uzavrie alebo nie, si má veriteľ zabezpečiť sám a to aj v spolupráci so žiadateľom o úver. Pri získavaní relevantných informácií za účelom posúdenia úverovej schopnosti spotrebiteľa tak veriteľ vychádza ako z informácií dodaných spotrebiteľom (a samozrejme ním aj preukázaných), tak z informácií, ktoré získava z iných dostupných zdrojov. Je povinnosťou veriteľa takto získané informácie zhromaždiť, vyhodnotiť ich dostatočnosť a rozhodnúť, či a ktoré informácie je nevyhnutné ďalej overovať. Za dostatočné sa považujú iba také informácie o príjmoch a výdavkoch, z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje. Táto povinnosť však nezabavuje veriteľa konať s odbornou starostlivosťou, teda vyžiadať si od spotrebiteľa potrebné informácie, aktívne si zabezpečovať ďalšie primerané a objektívne zistiteľné informácie o spotrebiteľovi a takto získané informácie riadne vyhodnotiť.

31. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver treba teda chápať ako situáciu, keď v závislosti na frekvencii splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom/domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný/domáci rozpočet a to ako stranu príjmov, tak stranu výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver (t. j. konkrétne príjmy zo zamestnaneckej alebo inej činnosti, konkrétne náklady na bývanie, dopravu, domácnosť alebo nezaopatrované deti). Analýza iba niektorej zo strán rozpočtu sama o sebe k posúdeniu úverovej schopnosti nepostačuje.

32. Odvolací súd zdôrazňuje, že povinnosť skúmať bonitu spotrebiteľa chráni nielen samotného spotrebiteľa pred negatívnymi dôsledkami neschopnosti splácať úver, ale sprostredkované aj spoločnosť ako celok, nakoľko predchádza negatívnym sociálnym dôsledkom platobnej neschopnosti v podobe pádu spotrebiteľa a osôb na ňom závislých do verejnej sociálnej siete, narušených rodinných a sociálnych vzťahov a pod. V neposlednom rade chráni aj veriteľov, lebo odborné posúdenie bonity spotrebiteľa pri žiadosti o ďalší úver znižuje riziko veriteľov, ktorí rovnakému spotrebiteľovi poskytli úvery alebo iné služby už skôr.

33. V danom prípade súd prvej inštancie prijal námietku žalovanej, že žalobca nekonal s odbornou starostlivosťou bez toho, aby sa žalobca mohol s uvedenou námietkou vysporiadať. Žalovaná až v podaní doručenom súdu dňa 26.06.2023 uviedla, že žalobca nepreukázal, že postupoval s odbornou starostlivosťou podľa zákona č. 129/2010 Z. z.. Uvedené vyjadrenie nebolo doručované žalobcovi a preto sa žalobca ani nedomnieval, že táto skutočnosť môže byť medzi stranami sporná. Aj keď žalobca súhlasil s pojednávaním a rozhodnutím vo veci v jeho neprítomnosti, odvolací súd má za to, že tým, že žalobcovi nebolo doručené podanie s argumentáciou žalovanej, ku ktorej sa súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní priklonil, došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces.

34. Ak súd prvej inštancie prijal námietku žalovanej o tom, že žalobca si nesplnil povinnosť vyplývajúcu mu z § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z., mal za účelom zistenia podstatných a rozhodujúcich skutočností požiadať žalobcu o ďalšie skutkové tvrdenia (§ 150 ods. 2 CSP), ak práve na uvedených tvrdeniach mienil rozhodnutie založiť. Je totiž povinnosťou skôr, ako v sporovom konaní pristúpi k vykonávaniu dôkazov, identifikovať, ktoré skutkové tvrdenia strán sú sporné a ktoré sú nesporné. Žalobca však ani len nemohol tušiť, že uvedené skutkové tvrdenia sú sporné, keďže žalovaná uvedené namietala v podaní, s ktorým žalobca nebol oboznámený. Podľa čl. 9 Základných princípov CSP strany sporu majú právo sa oboznámiť s vyjadreniami, návrhmi a dôkazmi protistrany a môžu k nim vyjadriť svoje stanovisko v rozsahu, ktorý určí zákon. Ak teda bol súd prvej inštancie toho názoru, že ide o

také podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenie, ktoré majú podstatný vplyv na výsledok konania, mal tak žalobcu ešte pred prejednaním sporu vyzvať, aby doplnil žalobu v tejto súvislosti o ďalšie skutkové tvrdenia v zmysle ust. § 150 ods. 2 CSP, ktoré by preukazovali splnenie jeho povinnosti ako veriteľa v zmysle § 7 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z. z. Súd prvej inštancie tak nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jeho patriace procesné práva a to v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

35. Odvolací súd tiež uvádza, že ak už súd prvej inštancie posudzoval spotrebiteľský úver ako bezúročný a bezpoplatkov podľa ust. § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, dopustil sa tiež nesprávneho právneho posúdenia, čo namietala žalovaná, keďže ju súd prvej inštancie zaviazal na zaplatenie celej dlžnej sumy jednorazovo, hoci porušenie povinností žalobca vyhodnotil ako hrubé porušenie povinností podľa ust. § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z.

36. Podľa ust. § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzatvorenia zmluvy, ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

37. Teda ak by žalobca nekonal s odbornou starostlivosťou pri posúdení schopnosti spotrebiteľa splácať úver, a to v intenzite hrubého porušenia tejto povinnosti, následok s tým spojený podľa ust. § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch spočíva jednak v tom, že veriteľ nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru (čo znamená, že nie je oprávnený postupovať podľa ust. § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka) a zároveň sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Odvolací súd dodáva, že ak sú splnené podmienky pre konštatovanie hrubého porušenia povinnosti podľa ust. 7 ods. 1, tým sú splnené aj podmienky pre konštatovanie, že veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1. Len pre prípad hrubého porušenia povinnosti veriteľa podľa názoru odvolacieho súdu nastupuje okrem sankcie podľa prvej vety § 11 ods. 2, aj sankcia v podobe bezúročného a bezpoplatkového úveru. Ak by žalobca nekonal s odbornou starostlivosťou pri posúdení schopnosti spotrebiteľa splácať úver, avšak jeho intenzita by nedosahovala hrubé porušenie tejto povinnosti, následkom by bola len sankcia, ktorá by veriteľovi neumožnila vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru.

38. Na základe vyššie uvedených skutočností preto odvolací súd v zmysle § 389 ods. 1 písm. b) CSP rozsudok súdu prvej inštancie vo všetkých napadnutých výrokoch zrušil a postupom podľa § 391 CSP vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

39. Úlohou súdu prvej inštancie bude tak vo veci konať v intenciách naznačených odvolacím súdom – umožniť vyjadriť sa stranám sporu ku všetkým podstatným vyjadreniam protistrany, prípadne vyzvať strany sporu na uvedenie doplňujúcich skutočností (§ 150 CSP) a následne opätovne posúdiť povinnosť žalobcu ako veriteľa, či s odbornou starostlivosťou skúmal schopnosť žalovanej ako spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver v zmysle ustanovení § 7 v spojení s § 11 ods. 2 druhá veta zákona č. 129/2010 Z. z. - následne vo veci znova rozhodnúť, a samozrejme, svoje rozhodnutie v zmysle zásad uvedených v § 220 ods. 2 CSP aj náležite odôvodniť.

40. Odvolací súd záverom zdôrazňuje, že ak bolo rozhodnutie zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu uvedeným v inštruktívnej časti rozhodnutia (§ 391 ods. 2 CSP).

41. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie taktiež o trovách celého konania vrátane trov odvolacieho konania v zmysle ust. § 396 ods. 3 CSP v spojení s ust. § 262 ods. 1 a 2 CSP.

42. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP)

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody - § 421 a § 422 CSP)) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa ust. § 125 ods. 1 a 2 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Podľa ust. § 160 ods. 2 CSP dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.